

Supraśl

*perła
w Puszczy
Knyszyńskiej*

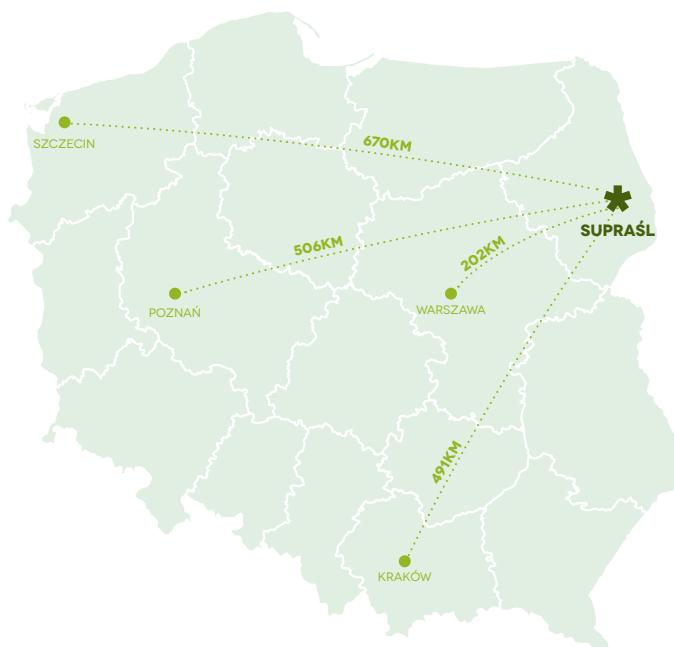
Supraśl

*is the “jewel in
the crown” of the
Knyszyn Forest*

Supraśl

*ist eine Perle
inmitten des
Knyszyńska-Urwaldes*

Redakcja naukowa / Wissenschaftliche Redaktion / Editor
dr Radosław Dobrowski

Redakcja techniczna / Technische Redaktion / Design and Layout
Alter Studio

Okładka/Umschlag / Cover design
Alter Studio

Tłumaczenia / Übersetzung / Translation
Urszula Chybowska, Urszula Krysiewicz, Urszula Krajewska - Szeligowska

Zdjęcia/Fotos/Photos
Anna Wóroska, Marta Żynel, Archiwum PROT, Archiwum UM, CKiR w Supraślu, Zbigniew Kowalski, Magdalena Szymarska - Smarżewska, Katarzyna Sadowska

Copyright © Urząd Miejski w Supraślu
Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

Druk/Druck / Printed by
Alter Studio

Wydawca/Herausgeber/Publisher
Urząd Miejski w Supraślu
ul. Piłsudskiego 58, 16-030 Supraśl
tel. 85 713 27 00, e-mail: um@suprasl.pl

Jest takie miejsce

na skraju Puszczy Knyszyńskiej, otulone lasem i rzeką, gdzie idąc małymi uliczkami dotykamy historii, tradycji i kultury.

To niezwykłe miejsce to Supraśl, który wedle legendy powstał ponad pięćset lat temu w miejscu dziewiczym, otoczonym „warowną” puszczą.

Legenda głosi, że prawosławni mnisi z pobliskiego Gródka potrzebowali cichej przystani do życia monastycznego i duchowego. Puścili więc rzeką krzyż, który zatrzymał się na brzegu skarpy, gdzie obecnie stoi klasztor.

Tak zaczyna się historia Uzdrowiska Supraśl - malowniczego miasteczka ukrytego niczym klejnot pośrodku lasów Puszczy Knyszyńskiej.

ENG

THERE IS A PLACE

on the borders of the Knyszyn Forest, surrounded by woods and a river which, when walking along its narrow streets, brings us into close contact with history, tradition and culture.

This remarkable place known as Supraśl was, according to legend, established over five hundred years ago.

The Orthodox monks from the nearby village of Gródek , needing a quiet haven where they could lead a monastic, spiritual life, floated a cross down the river. It came to a stop at the foot of the embankment where the monastery now stands.

This is how Supraśl's history began – a small picturesque town hidden away like a jewel amidst the woods of the Knyszyn Forest.

GER

ES GIBT EINEN ORT

am Rande des Knyszynska-Urwaldes, von einem Wald und einem Fluss umgeben, wo man zu Fuß durch die engen Gassen gehend einen Hauch von Geschichte, Tradition und Kultur spürt.

Dieser ungewöhnliche Ort ist Supraśl, eine Kleinstadt, die nach alten Sagen vor mehr als 500 Jahren entstand.

Nach einer Legende suchten die orthodoxen Mönche aus dem nahe gelegenen Gródek einen ruhigen Ort zum monastischen, geistigen Leben.

Sie legten ein Holzkreuz in das Wasser des Flusses Supraśl und ließen es von der Strömung davon tragen. Das Kreuz hielt am Rande einer Böschung an, wo sich jetzt das Kloster befindet. So beginnt die Geschichte von Supraśl – eines malerischen Städtchens, das sich wie ein Juwel in der Mitte des Knyszynska-Urwaldes versteckt.

Supraśl-perła w Puszczy Knyszyńskiej

Niezwykle atrakcyjny zakątek mający ponad 500-letnią tradycję, która złotymi zgłoskami wpisała się w historię Polski, Białorusi i Litwy. Aż chce się tu ciągle powracać i odkrywać jego tajemnice ...

Supraśl powstał dokładnie w 1500 roku. Założyli go przybyli z pobliskiego Gródka mnisi św. Bazylego, którzy nie chcieli już dłużej przebywać w przeludnionej osadzie przy dworze Chodkiewiczów. Legenda spisana przez zakonników w XVIII w. głosi, że bracia puścili na wody Supraśli drewniany krzyż z relikwiami, prosząc Bożą Opatrzność, aby zatrzymał się w miejscu najbardziej dogodnym. Tam mieli wybudować klasztor...

W ten sposób właściciel puszczy porastającej okolice wspomnianego Gródka, Aleksander Chodkiewicz marszałek WKL wyraził zgodę na założenie w swoich dobrach klasztoru tradycji grecko-rusko-bizantyjskiej. Rozpoczęto budowę zespołu klasztornego hołdującego ideom pojednania między prawosławiem, a katolicyzmem. Przez trzysta lat klasztor stanowił fundament rozwoju miejscowości, zarówno pod względem kulturowym jak i gospodarczym. Należał do prawosławnych (Mnisi św. Bazylego) i katolików obu obrządków (Bazylianie, Salezjanie). W 1696 r. powstała Supraska Oficyna Wydawnicza OO. Bazylianów, w której drukowano księgi liturgiczne i świeckie pisane w języku polskim, łacińskim i słowiańskim. Tu pierwszy raz wydano „Pieśni Nabożne”

Franciszka Karpińskiego, polskie tłumaczenia „Podróży Guliwera” Jonathana Swifta, „Cyda” Pierre'a Corneille'a. Obecnie w Pałacu Opatów znajduje się Muzeum Ikon-interaktywna galeria sztuki sakralnej wschodniego chrześcijaństwa.

W latach trzydziestych XIX wieku do Supraśla przybyli Wilhelm Zachert i Adolf Buchholz-niemieccy włókiennicy ze Zgierza i Łodzi. Przenieśli tu swoje zakłady. Powstały też fabryki: Jansena, Alta, Aunerta, Cytrona, Koszade, Hirschorna. Wykorzystując obfitość otaczającej miasto puszczy, rozwinał się tu również przemysł drzewny. W II Rzeczypospolitej zaczęto też wykorzystywać walory uzdrowiskowe i wypoczynkowe miasta.

Okres II wojny światowej, okupacja sowiecka i hitlerowska zahamowały rozwój Supraśla. Całkowicie zniszczone wszystkie zakłady włókiennicze. Zdewastowano i podpalono zespół klasztorny, doprowadzono do ruiny kościół ewangelicki. W lipcu 1944 roku w tajemniczych okolicznościach wysadzono cerkiew Zwiastowania NMP.

Obecnie liczący ok. 4,5 tys. mieszkańców Supraśl rozwija się w kierunku turystyczno-uzdrowiskowym. Mieszkają tu instytucje kultury Województwa Podlaskiego, takie jak Muzeum Ikon oraz Teatr „Wierszalin”.

Supraśl jest również miastem edukacyjnym bowiem siedzibę mają tu dwie szkoły: Liceum Plastyczne im. Artura Grottgera oraz Zespół Szkół Sportowych. Na terenie miasta działają liczne stowarzyszenia z których najbardziej znane to Uroczysko, Towarzy-

stwo Przyjaciół Supraśla oraz Collegium Suprasliense. Przy klasztorze prawosławnym działa też Akademia Supraska inicjująca wydarzenia kulturalne, naukowe, charytatywne oraz duszpasterskie. Ważną „supraską” instytucją promującą wartości przyrodnicze i kulturowe jest Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. Witolda Ślawińskiego, powołany do życia w 1988 r.

W Supraślu działają trzy parafie: dwie rzymskokatolickie oraz jedna prawosławna. Supraśl posiada potwierdzony naukowo mikroklimat, zdrowe powietrze nasycone olejkami eterycznymi pochodząymi z drzew iglastych, a także borowiny zlokalizowane pod wsią Sokółka. Mogą to państwo sprawdzić sami, na piechotę lub rowerem, przemierzając wytyczone od Supraśla szlaki turystyczne Puszczy Knyszyńskiej.

Historycznym znaczeniem było przyznanie Supraślowi w 2002r. miana uzdrowiska. Dołączenie do elitarnej grupy uzdrowisk polskich otworzyło nową kartę dziejów tego wyjątkowego miasta, która ciągle czeka na jej zapisanie.

W Uzdrowisku Supraśl prowadzone są liczne inwestycje związane z budową nowych ośrodków SPA, terapeutycznych i hotelowych wzbogacające bazę turystyczno-zabiegową. Obecnie miasto posiada około 600 miejsc noclegowych przeznaczonych dla kuracjuszy w nowych i modernizowanych ośrodkach. Od jesieni 2013 roku jest tu też sanatorium.

Supraśl is the “jewel in the crown” of the Knyszyn Forest

This enticing town with an over 500-year-old tradition, is commemorated in the history of Poland, Belarus and Lithuania. It makes you want to return and discover its secrets...

Monks of the Order of St. Basil the Great founded Supraśl in 1500. They came here as they no longer wished to stay in the overpopulated settlement belonging to the Chodkiewicz estate in the nearby village of Gródek. According to a legend, recorded by the monks in the 18th century, the brothers lowered a wooden cross with holy relics into the waters of the River Supraśl and asked Divine Providence to make it stop at the most suitable place for them to build a monastery...

This is how Aleksander Chodkiewicz, Marshal of the Grand Duchy of Lithuania, came to give his consent to the founding of a monastery in the Ruthenian Catholic tradition on his estate, thus beginning the construction of a religious house which promoted reconciliation between the Orthodox Church and Roman Catholicism. For over three hundred years the monastery supported the village's development, both in cultural and economic terms. It belonged to the Orthodox Church (the monks of St. Basil) and Catholics of both the Eastern and Western (Roman) rites (the Basilians and Salesians).

In 1696 the Basilian Monks founded the

Supraśl Publishing House which printed both liturgical and lay books in Polish, Latin and Old Slavonic. The first edition of Franciszek Karpiński's "Pieśni Nabożne" [religious songs] was published here, as were Polish translations of Jonathan Swift's "Gulliver's Travels" and Pierre Corneille's "Le Cid". The Abbots' Palace now houses the Museum of Icons – an interactive gallery of the sacred art of Eastern Christianity.

In the 1830s German weavers from Zgierz and Łódź, Wilhelm Zachert and Adolf Buchholtz, came to Supraśl, where they set up their manufactories. The Jansens, Alts, Aunerts, Koszades and Hirschhorns also established factories in Supraśl. The forest's rich resources contributed to the development of the timber industry. In the interwar period (1918–39) the town also began developing as a health resort and place for recreation.

During World War II, the Soviet and German occupation inhibited Supraśl's development. The textile factories were completely destroyed, the monastery was burnt down and the Evangelical church fell into ruin. In July 1944, the retreating armies blew up the Orthodox Church of the Annunciation.

Fot. Anna Worowska

Supraśl, with its 4,500 inhabitants, is now developing as a health and tourist resort. It is the seat of several cultural institutions, such as the Museum of Icons and the Wierszalin Theatre. It has three parishes: one is Orthodox and the other two are Roman Catholic.

Supraśl is also an educational centre and home to the Artur Grottger Secondary School of Arts, the Sports Schools Complex, as well as many societies and associations, the best-known being: Uroczysko, the Friends of Supraśl Society and the Collegium Supraslense. The Orthodox Monastery is the seat of the Supraśl Academy which promotes cultural, academic, charitable and religious activities. Another important institution, promoting both nature and cultural values, is the Witold Ślawiński Knyszyn Forest Landscape Park established in 1988. The town boasts a scientifically proven

microclimate, healthy air saturated with therapeutic oils, as well as peloids, located near the village of Sokołda. You can check this out for yourselves by going on a walking or cycling trip along Supraśl's tourist trails in the Knyszyn Forest.

In 2002 the town was officially declared a health spa, joining an elitist group of Polish health resorts – an important landmark in Supraśl's history. This opened a new chapter in this remarkable town's history which has yet to be recorded.

Many new investments are being made in Supraśl; a new health spa, therapeutic facilities and accommodation are being built, which will enhance the tourist and health infrastructure. At present the town can provide accommodation for approximately 600 visitors in both the new and modernized facilities. In autumn 2013 a sanatorium was opened.

Supraśl ist eine Perle inmitten des Knyszyńska-Urwaldes

ein sehr attraktiver Ort mit einer über 500-jährigen Geschichte, die ein wichtiger Teil der Geschichte Polens, Weißrusslands und Litauens war. Es ist eine Stadt, die sicher entdeckenswert ist und in die man immer gerne zurückkehrt...

Die Stadt wurde im Jahre 1500 gegründet, als der männliche Orden der Basilianer seinen Sitz aus dem nahe gelegenen sehr belebten Städtchen Gródek in eine ruhigere Gegend verlegte. Laut Legende haben die Mönche ein hölzernes Kreuz mit Reliquien auf die Wellen des Flusses Supraśl gesetzt und folgten ihm, bis das Kreuz an einer Flussbiegung anhielt. Dies wurde als Zeichen Gottes gedeutet und an dieser Stelle beschlossen sie ein neues Kloster zu bauen. Der Besitzer dieser Güter - der Großmarschall Aleksander Chodkiewicz hat seine Zustimmung für die Gründung einer Klosteranlage nach der griechisch-russisch-byzantinischer Tradition gegeben und so konnte man mit dem Bau einer Einrichtung angefangen, die von Anfang an der Idee der Versöhnung zwischen dem Katholizismus und dem orthodoxen Glauben verpflichtet war. Über 300 Jahre hinweg war das Supraśler Kloster ein Entwicklungszentrum des kulturellen und wirtschaftlichen Lebens der Ortschaft, die an die Klostermauern angewachsen ist. Das Kloster gehörte damals sowohl den orthodoxen als auch den katholischen Mönchen beider Riten (Basilianer, Salesianer).

Im Jahre 1696 entstand im Kloster eine Druckerei, die Schriften sowohl

in lateinischer, als auch in polnischer und in anderen slawischen Sprachen herausgab. Hier wurden zum ersten Mal die „Frommen Lieder“ von Franciszek Karpiński, die polnische Übersetzung des Buches „Gulliver's Travels“ von Jonathan Swift, oder der „El Cid“ von Pierre Corneille herausgegeben.

Beachtenswert ist vor allem die in der Mitte der Klosteranlage errichtete und im byzantinisch-gotischen Stil erbaute Wehrkirche, die allerdings während des Krieges vollkommen zerstört wurde. Erst vor einigen Jahren wurde sie originalgetreu wiederaufgebaut. In einem der Gebäude der Klosteranlage (Palast der Äbte) ist seit 2006 ein Museum der Ikonen untergebracht - eine interaktive Ausstellung der sakralen Kunstwerke des östlichen Christentums.

In den 30er Jahren kamen nach Supraśl aus Zgierz und Łódź deutsche Industriellen: Wilhelm Zachert und Adolf Buchholz. Sie haben ihre Textilfabriken hierher verlegt, um die hohen Einfuhrzollgebühren zu sparen. Bald entstanden in Supraśl neue Betriebe von Jansen, Alt, Aunert, Cytron, Koszade, Hirschhorn. Durch das reiche Holzvorkommen-man gewann es aus dem

umliegenden Urwald - entwickelte sich die Stadt zu einem wichtigen Industriestandort. In der Zwischenkriegszeit wurde die Stadt als Erholungs- und Kurort entdeckt und genutzt.

Der zweite Weltkrieg, die sowjetische und deutsche Besatzung haben der Weiterentwicklung der Stadt ein jähes Ende gesetzt. Die sämtlichen Textilbetriebe wurden völlig zerstört, die Klosteranlage verwüstet und niedergebrannt, die evangelische Kirche in eine Ruine verwandelt. Die sich im Jahre 1944 zurückziehenden sowjetischen Truppen haben die orthodoxe Kirche gesprengt. Gegenwärtig entwickelt sich das 4,5 Tausend Einwohner zählende Supraśl vorwiegend als Kurort und ein wichtiges touristisches Zentrum. An der Spitze der Stadt- und Gemeindeverwaltung steht der Bürgermeister mit dem Stadtrat. Supraśl ist auch der Sitz vieler kulturellen Institutionen der Woiwodschaft Podlasie wie z.B. das Ikonenmuseum oder das Theater „Wierszalin“.

Supraśl ist zudem ein wichtiger Bildungsort. Zwei bedeutende Schulen gibt es hier: das Artur Grottger Kunstgymnasium und den sehr erfolgreichen Verband der Sportschulen. Hauptträger des kulturellen Lebens sind zahlreiche Vereine, die bekanntesten von ihnen sind: „Uroczysko“, „Gesellschaft der Freunde von Supraśl“ und Collegium Suprasliense. Bei dem orthodoxen Kloster ist die Supraśler Akademie tätig, die die kulturellen, wissenschaftlichen und karitativen Ereignisse initiiert.

Eine wichtige örtliche Institution, die das Erhalten und den Schutz des Natur- und

Kulturerbes fördert ist der 1988 gegründete Witold Ślawiński Naturpark des Knyszyńska-Urwaldes.

In Supraśl sind eine orthodoxe und zwei katholische Gemeinden tätig. Ungefähr 85% aller Einwohner der Gemeinde sind Katholiken, die restlichen 15% bekennen sich entweder zum orthodoxen Glauben oder zu anderen Konfessionen. Erwähnenswert ist auch, dass Supraśl über ein ausgezeichnetes Mikroklima verfügt. Gesunde Luft mit ätherischen Ölen von den Nadelbäumen und der in der Nähe des Dorfes Sokołda in großen Mengen vorkommende Schlamm, dessen heilende Eigenschaften in den Kurhäusern genutzt werden, tragen wesentlich zum Wohlbefinden der Kurgäste und Touristen bei.

Die reizvolle Landschaft lädt die Bevölkerung und unsere Gäste zu einer aktiven Freizeitgestaltung ein. Sie können den Knyszyńska-Urwald auf vielen Wanderwegen und Radrouten, die abseits der Hauptverkehrsadern liegen, durchstreifen.

Im Kurort Supraśl werden zur Zeit viele Investitionen durchgeführt, die die touristische Infrastruktur verbessern. Die Übernachtungs- und Gastronomiebasis wird weitgehend ausgebaut. Gegenwärtig verfügt die Stadt über 600 Übernachtungsplätze in den neuen und neu renovierten Hotels. Seit 2013 wurde auch ein zertifiziertes Kurhaus eingerichtet.

Klasztor Męski Zwiastowania NMP

THE MONASTERY OF THE ANNUNCIATION OF THE BLESSED VIRGIN MARY

MÄNNERKLOSTER DER MARIÄ VERKÜNDIGUNG

Klasztor Męski Zwiastowania NMP

Miejsce, w którym w 1500 roku rodziła się historia Supraśla.

Klasztor założony został przez prawosławnych mnichów św. Bazylego Wielkiego z fundacji marszałka Wielkiego Księstwa Litewskiego Aleksandra Chodkiewicza. W latach 1603–1839 był w posiadaniu unickiego Zakonu Bazylianów należących do Kościoła katolickiego. W latach 1797–1809 klasztor był siedzibą unickiego biskupstwa, erygowanego przez Papieża Piusa VI.

W okresie zaborów, w latach 1839–1915 należał do Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej.

W okresie międzywojennym ponownie katolicki, tym razem jako siedziba Zakonu Salezjanów. Po 1945 r. klasztor przeznaczono na potrzeby oświatowe. Mieściło się w nim Technikum Mechanizacji Rolnictwa. Obecnie jest w rękach Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

Szybkiemu rozwojowi klasztoru w wieku XVIII sprzyjała oficyna wydawnicza, w której po raz pierwszy w Polsce opublikowano „Podróże kapitana Guliwera” Jonathana Swifta, „Pieśni Nabożne” Franciszka Karpińskiego, a wśród nich kolędę „Bóg się rodzi”. W Supraślu w bazylińskiej bibliotece klasztornej w 1823 r. odkryto *Codex Suprasiensis*, najstarszy zabytek języka starobułgarskiego (staro - cerkiewno - słowiańskiego).

Obecnie w Pałacu Opatów znajduje się Muzeum Ikon-interaktywne muzeum sztuki sakralnej wschodniego chrześcijaństwa, prezentujące głównie rosyjskie ikony pozyskane przez służby celne na wschodniej granicy Polski. Supraski Klasztor w 2011 roku został uznany za przez National Geographic za „Siódmy cud Polski”.

Na szczególną uwagę zasługuje unikalna gotycka cerkiew obronna, wysadzona w 1944 roku. W latach 80 i 90 XX wieku została odbudowana, niestety bezpowrotnie przepadł wspariały barokowy ikonostas z połowy XVII wieku, wykonany przez gdańskich snycerzy.

THE MONASTERY OF THE ANNUNCIATION OF THE BLESSED VIRGIN MARY

The monastery marks the place where Supraśl was founded in 1500. The monastery was raised by the monks of St. Basil the Great and was funded by Aleksander Chodkiewicz, Marshal of the Grand Duchy of Lithuania. In 1603–1839 it belonged to the Uniate Order of St. Basil. From 1797 to 1809 it was the seat of the Uniate bishopric, established by Pope Pius VI. During the Partitions, between 1839 and 1915, it belonged to the Russian Orthodox Church.

In the interwar period it was again Catholic, this time as the seat of the Salesian Order. After 1945 the monastery was used for educational purposes and housed the Technical School of Mechanized Agriculture. Now it is in the hands of the Polish Autocephalous Orthodox Church.

In the 18th century the presence of the publishing house stimulated the monastery's rapid development. It was the first to publish Jonathan Swift's "Gulliver's Travels" in Poland as well as Franciszek Karpiński's "Pieśni Nabożne" [religious songs], including the hymn—and famous Polish Christmas carol—"Bóg się rodzi" [God is born]. It was in the monastic library in Supraśl that the Codex Suprasiensis—the oldest text in Old Bulgarian—was discovered in 1823. The Museum of Icons is currently housed in the Abbots' Palace. It is an interactive gallery of the sacred art of Eastern Christianity and the main exhibits are Russian icons which were confiscated by customs officers on Poland's eastern border. In 2011 the monastery in Supraśl was officially declared the "Seventh Wonder of Poland". Special attention should be given to the Gothic fortified Orthodox church, which was blown up in 1944. It was reconstructed in the 1980s and 1990s; however, the magnificent 17th-century Baroque iconostasis made by woodcarvers from Gdańsk has been irretrievably lost.

MÄNNERKLOSTER DER MARIÄ VERKÜNDIGUNG

Der Ort, wo im Jahre 1500 die Geschichte von Supraśl begann. Das Kloster wurde von den Mönchen von St. Basilius dem Großen gegründet und vom Marschall des Großfürstentums Litauen Alexander Chodkiewicz finanziert. In den Jahren 1603–1839 war das Kloster im Besitz des Ordens der Basilianer. Zwischen 1797–1809 war das Kloster der Sitz des unierten Bistums, das vom Papst Pius VI errichtet wurde. In der Zeit der polnischen Teilung und der Zugehörigkeit dieser Region zum Zarenreich gehörte es von 1839–1915 der Russisch-Orthodoxen Kirche.

In der Zwischenkriegszeit war das Kloster erneut katholisch, diesmal wurde es zum Sitz des Ordens der Salesianer. Nach 1945 wurde das Kloster säkularisiert und diente Bildungszwecken. Hier war die Technische Schule für die Mechanisierung der Landwirtschaft untergebracht. Jetzt gehört das Kloster der Polnischen Autokephalen Orthodoxen Kirche.

Die rasante Entwicklung des Klosters im achtzehnten Jahrhundert begünstigte der Verlag, in dem zum ersten Mal in Polen „Podróże kapitana Guliwera“ (Die Reisen des Kapitäns Gulliver) von Jonathan Swift sowie „Pieśni nabożne“ (Fromme Lieder) von Franciszek Karpiński, unter ihnen das Weihnachtslied „Bóg się rodzi“ (Gott ist geboren) veröffentlicht wurden. Im Jahre 1823 wurde in Supraśl in der basilianischen Klosterbibliothek das älteste Denkmal der altbulgarischen Sprache, Codex Suprasiensis, entdeckt. Gegenwärtig befindet sich im Äbte-Palast das Ikonenmuseum - ein interaktives Museum der sakralen Kunst des östlichen Christentums, in dem vor allem russische Ikonen ausgestellt werden, die vom Zolldienst an der östlichen Grenze Polens abgefangen wurden.

Das Kloster in Supraśl wurde im Jahre 2011 zum „siebten Wunder Polens“ erklärt. Besonders bemerkenswert war die einzigartige gotische orthodoxe Verteidigungskirche, die leider im Jahre 1944 während der Kriegshandlungen gesprengt wurde. In den 80er und 90er Jahren des zwanzigsten Jahrhunderts wurde sie wieder aufgebaut, aber die barocke Ikonostase aus dem siebzehnten Jahrhundert, die von Danziger Holzschnitzern gemacht wurde, ging unwiederbringlich verloren.

Pałac Buchholtzów

(obecnie Liceum Plastyczne) Powstał w XVIII w. jako dwór ekonomia klasztoru Bazylianów.

W latach 1892-1903 przebudowany w stylu eklektycznym z przewagą secesji przez nowych właścicieli Buchholtzów-fabrykantów włókienniczych pochodzenia pruskiego.

W skład zabudowań wchodzą także stajnia, wozownia, stróżówka oraz zachowane fragmenty parku secesyjnego-jednego z nielicznych w tej części Polski. We wnętrzach pałacu zachowało się wiele elementów pierwotnego wystroju.

Od 1959 r. mieści się w nim Liceum Plastyczne im. Artura Grottgera-institucja podległa Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

THE BUCHHOLTZ PALACE (NOW THE ARTUR GROTTGER SECONDARY SCHOOL OF ARTS)

The Palace was built in the 18th century as the manor of the steward of the Basilian monastery. In 1892–1903 it was remodelled in the eclectic style, with a predominance of Art Deco elements, by the new owners, the Buchholtz family—textile manufacturers of Prussian origin.

The complex includes stables, a coach house and caretaker's lodge, as well as preserved parts of the Art Deco park – one of the few of its kind in this part of Poland. Many elements of the Palace's original decor have survived.

Since 1959 it has been the seat of the Artur Grottger Secondary School of Arts which functions under the auspices of the Ministry of Culture and National Heritage.

DER BUCHHOLTZ-PALAST (HEUTE DIE KUNSTSCHULE)

Er wurde im achtzehnten Jahrhundert als Haus des Verwalters des Basilianerklosters gebaut. In den Jahren 1892–1903 erfolgte durch die neuen Eigentümer, der Familie Buchholtz – Textilfabrikanten aus Preußen, der Umbau im eklektischen Stil mit einer Dominanz der Sezession.

Unter den Hofgebäuden befinden sich auch der Stall, der Wagenschuppen und das Gebäude des Wächters. Um den Palast können noch erhaltene Teile des Parks gefunden werden, der im Jugendstil errichtet wurde, einer der wenigen Parks in diesem Teil Polens. In den Innenräumen des Palastes sind viele Elemente der ursprünglichen Ausrichtung erhalten. Seit 1959 befindet sich hier die Artur-Grottger-Kunstoberschule – eine Institution, die dem Ministerium für Kultur und Nationalerbe untersteht.

Stara Poczta (zwana też Domem Ogrodnika)

Zbudowana przez Bazylianów w połowie XVIII w. Pierwotnie służyła jako mieszkanie klasztornego ogrodnika. W XIX wieku mieścił się tu rosyjski urząd pocztowy, przemianowany w 1919 r. na polską pocztę.

Obecnie dom mieszkalny – rzadko już spotykany przykład drewnianego budownictwa z czterospadowym dachem polskim z mansardą i powiekowymi lukarnami.

Badania archeologiczne przeprowadzone w 2011 roku, podczas budowy ul. Konarskiego potwierdziły istnienie na tym terenie cmentarza, na którym w XVI–XVIII wieku grzebano mieszkańców Supraśla.

THE OLD POST OFFICE (ALSO KNOWN AS THE GARDENER'S HOUSE)

This building which originally served as a gardener's lodge was raised by the Basilian monks in the mid-17th century. In the 19th century it housed a Russian post office, which later became a Polish post office (in 1919). It is now a residential building – a rare example of wooden architecture, with a Polish four-sided mansard roof and eyebrow dormers. Archaeological excavations carried out in 2011, during the reconstruction of Konarski Street, confirmed the existence of a cemetery on these grounds, where the inhabitants of Supraśl were buried in the 16th and 17th centuries.

DIE ALTE POST (AUCH ALS GÄRTNERHAUS BEKANNT)

Dieses Gebäude wurde in der Mitte des achtzehnten Jahrhunderts von den Basilianern erbaut. Es diente ursprünglich als Wohnung des Gärtners. Im neunzehnten Jahrhundert hatte hier das russische Postamt seinen Sitz. Es gehörte seit 1919 der polnischen Post. Heute dient es als Wohnhaus. Selten trifft man ein solches Holzgebäude mit polnischem Walmdach mit Mansarden und Fledermausgauben. Archäologische Forschungen, die im Jahre 2011 während des Baus in der Konarski-Straße durchgeführt wurden, bestätigten, dass es hier einen Friedhof gab, auf dem im sechzehnten und siebzehnten Jahrhundert die Bewohner von Supraśl begraben wurden.

Domy Tkaczy

Usytuowane wzdłuż ulicy 3-go Maja.

Naśladowała wzorce budownictwa manufakturowego architekta z Brandenburgii Gillyego, tworzącego w końcu XVIII w. Supraskie Domy Tkaczy powstały w połowie XIX wieku. Inicjatorem ich budowy był Wilhelm Fryderyk Zachert, właściciel jednego z kilku działających w Supraślu przedsiębiorstw włókienniczych. Domy te, przeznaczone każdy dla czterech rodzin, pełniły funkcje mieszkań i miejsc pracy.

THE WEAVERS' COTTAGES

Situated on 3 May Street, these dwellings were built in the mid-19th century on the initiative of Wilhelm Fryderyk Zachert, the owner of one of Supraśl's textile mills. They were designed to accommodate families of four and also functioned as workshops. The Weavers' Cottages in Supraśl imitate the late 18th-century architectural designs for factory buildings made by David Gilly, an architect from Brandenburg.

DIE WEBERHÄUSER

Sie befinden sich in der Straße des 3. Mai und sind ein Beispiel für den Manufakturbau des Brandenburger Architekten Gilly, der im späten achtzehnten Jahrhundert lebte. Die Weberhäuser wurden in Supraśl in der Mitte des neunzehnten Jahrhunderts auf Initiative von Wilhelm Friedrich Zachert, dem Besitzer eines Textilunternehmers, erbaut. In Supraśl waren damals mehrere Textilunternehmen tätig. Die Häuser, die jeweils für vier Familien konzipiert wurden, hatten Wohnfunktion, dienten aber auch als Arbeitsplätze.

Teatr Wierszalin

Pierwotnie dom kolonijny dla
młodzieży, zbudowany
w latach 20. XX w.

W okresie powojennym pełnił funkcję
ośrodka kolonijnego, a następnie Gmin-
nego Ośrodka Kultury.

Od 1994 r. siedziba Teatru „Wierszalin”
-znanej współcześnie sceny teatralnej.
Teatr wielokrotnie zdobywał nagrody
i wyróżnienia na krajowych i europej-
skich festiwalach artystycznych.

THE WIERSZALIN THEATRE

The building was raised in the 1920s and was originally a holiday facility for young people. After the war it again functioned as a holiday home, later becoming the seat of the Municipal Cultural Centre. Since 1994 it has been the seat of the now well-known Wierszalin Theatre. The theatre has frequently received awards at national and European art festivals.

DAS THEATER WERSZALIN

Das Gebäude wurde in den zwanziger Jahren des letzten Jahrhunderts gebaut. Ursprünglich befand sich hier ein Ferienlagerhaus für Jugendliche. In der Nachkriegszeit diente es zunächst als Ferienlagerzentrum, dann befand sich darin das Stadtkulturzentrum. Seit 1994 hat hier das bekannte, moderne Theater „Wierszalin“ seinen Sitz. Dieses Theater gewann häufig Preise und Auszeichnungen auf polnischen und europäischen Kunstmessen.

Kościół katolicki pw. Świętej Trójcy

Zbudowany w latach 1861-1863. Oddany do kultu religijnego w 1868 r.

Było to możliwe tylko dla tego, że niemieccy mieszkańcy Supraśla zagwarantowali, iż kazania będą w języku niemieckim, a proboszcz zostanie sprowadzony z Niemiec. Tak też się stało, chociaż sprowadzony z Nadrenii ksiądz po roku został zesłany na Sybir za pomoc Unitom. W latach 1902-1903 dobudowano kruchtę z wieżą, chór i dwie zakrystie. Autorem przebudowy kościoła był znany na Białostockiem architekt Romuald Lenczewski.

THE HOLY TRINITY CHURCH

Built in 1861–3, the church began functioning as a place of worship in 1868. This was possible only because the German inhabitants of Supraśl guaranteed that sermons would be given in German, and the priest would be brought in from Germany.

This obligation was fulfilled, however the German priest was sent to Siberia after a year's service for helping the Uniates. In 1902–3 some additions were made to the building: a porch with a tower, a choir and two sacristies were built.

DIE KATHOLISCHE KIRCHE DER HEILIGEN DREIFALTIGKEIT

Sie wurde in den Jahren 1861-1863 gebaut. Im Jahre 1868, kurz nach dem Aufstand von 1863, konnten hier Gottesdienste gehalten werden. Dies war nur möglich, weil die deutschen Bewohner von Supraśl garantierten, dass in deutscher Sprache gepredigt und der Pfarrer aus Deutschland kommen wird. Trotzdem wurde der Priester, der aus dem Rheinland kam, nach einem Jahr wegen der Hilfe für die Unierten nach Sibirien verbannt.

In den Jahren 1902-1903 wurden die Vorhalle mit einem Turm, Chor und zwei Sakristeien angebaut.

Poewangelicki Kościół

**pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski
Zbudowany w 1885 r. w stylu neogotyckim.**

Do 1939 r. był filialną świątynią Ewangelicko-Augsburską pw. Zmartwychwstania Pańskiego, należącą do parafii ewangelickiej w Białymstoku.

W latach 1939-1941 Sowieci, po usunięciu krzyży oraz sakralnego wyposażenia zorganizowali w kościele wojskowe kino. Po II wojnie, aż do remontu przeprowadzonego w początkach lat 80-tych XX w., dawna nie użytkowana świątynia ewangelicka groziła zawaleniem.

W 1989 r. została odkupiona przez Kurię Rzymskokatolicką w Białymstoku od Konsistorza Ewangelicko-Augsburskiego w Warszawie. W kościele warto zobaczyć majestatyczny obraz Matki Bożej Supraskiej znajdujący się w centralnym miejscu świątyni oraz epitafium poświęcone biskupowi unickiemu-opatowi Ludwikowi Leonowi Jaworowskiemu (1764-1833).

THE POST-EVANGELICAL CHURCH OF THE BLESSED VIRGIN MARY QUEEN OF POLAND

Built in 1885 in the neo-Gothic style, up until 1939 it functioned as the Evangelical Church of the Augsburg Confession which belonged to the Lutheran parish in Białystok. In 1939–41, the Russians organized an army cinema there after having removed the cross and other sacred objects. After the war, up until the restoration work carried out in the early 1980s, the long-disused church was in danger of collapsing. In 1989 it was repurchased by the Roman Catholic Curia in Białystok from the General Protestant Consistory of Warsaw. The church houses a splendid painting of the Blessed Virgin Mary of Supraśl, which hangs in its central part, and an epitaph in memory of the Uniate Bishop, Abbot Ludwik Leon Jaworowski (1764–1833).

DIE POSTEVANGELISCHE MUTTERGOTTES-POLENKÖNIGIN-KIRCHE

Im Jahre 1885 wurde diese Kirche im neugotischen Stil erbaut. Bis 1939 war sie eine Filiale der Evangelisch-Lutherischen Kirche zur Auferstehung Christi, die zur evangelischen Kirchengemeinde in Białystok gehörte. In den Jahren 1939-1941 wurde hier von den Sowjets, nach der Entfernung der Kruzifixe und sakralen Geräte, ein Militärkino organisiert. Nach dem Zweiten Weltkrieg war die evangelische Kirche lange Zeit außer Betrieb und es bestand Einsturzgefahr. Anfang der 80er Jahre des zwanzigsten Jahrhunderts wurde die Kirche renoviert. Im Jahre 1989 wurde sie von der römisch-katholischen Kurie in Białystok vom Konsistorium der Evangelisch-Lutherischen Kirche in Warschau gekauft. In der Mitte der Kirche befindet sich das sehenswerte, majestätische Bild der Muttergottes von Supraśl. Hier kann auch das Epitaph des unierten Bischofs - Abts Ludwik Leon Jaworowski (1764-1833) gesehen werden.

Ratusz Miejski (obecnie siedziba Urzędu Miejskiego w Supraślu)

Pierwotnie żeńska szkoła prywatna zbudowana w 1906 r. przez baronową Józefinę Zachert.

W okresie zaboru rosyjskiego prowadzono tu tajne lekcje języka polskiego i historii Polski. W 1921 r. budynek został podarowany społeczności Supraśla z zastrzeżeniem użytkowania go na cele oświatowe.

Poprzez działalność oświatową Józefina Zachert podtrzymywała polskie tradycje i świadomość narodową Supraślan. W latach 90. XX w. obiekt ten został rozbudowany; użytkowany jest przez Urząd Miejski. Ma tu siedzibę Rada Miejska i Burmistrz Supraśla oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

THE TOWN HALL

The building, originally a private school for girls, was raised in 1906 thanks to the generosity of Baroness Józefina Zachert. Through her educational activities, Józefina Zachert kept up Polish traditions and national identity among Supraśl's inhabitants. During the Russian Partition, secret lessons conducted in Polish about Poland's history and literature were held at the school. In 1921 the building was donated to the Supraśl community on condition that it be used for educational purposes. In the 1990s it was extended and is now the seat of local government institutions: the Town Council, the Mayor of Supraśl as well as the Municipal Social Assistance Centre.

DAS RATHAUS (HEUTE SITZ DES STADTAMTES IN SUPRAŚL)

Ursprünglich befand sich hier eine Privatschule für Mädchen, die 1906 dank der Großzügigkeit der Baronin Józefina Zachert erbaut wurde. Während der russischen Besatzung wurde hier der Geheimunterricht der polnischen Sprache und der polnischen Geschichte geführt. Im Jahre 1921 wurde das Gebäude den Bewohnern von Supraśl unter der Bedingung geschenkt, dass es Bildungszwecken dienen soll. Józefina Zachert festigte dank ihrer Bildungstätigkeit die polnischen Traditionen und das Nationalbewusstsein der Bewohner von Supraśl. In den 90er Jahren des zwanzigsten Jahrhunderts wurde dieses Gebäude ausgebaut. Heute haben hier das Stadtamt, der Stadtrat, der Bürgermeister und Städtisches Zentrum für Sozialhilfe ihren Sitz.

Dom Ludowy

Zbudowany w 1934 r. w stylu modernistycznym jako siedziba supraskiego magistratu oraz instytucji społecznych i związkowych.

Jego projektantem był inż. Jarosław Giryń, który również projektował budynek obecnego Teatru Dramatycznego im. Aleksandra Węgierki w Białymostku. Z tego względu oba budynki wykazują bliskie podobieństwo. Jest to unikalny przykład modernizmu w architekturze, zrealizowany w drewnie.

THE CULTURAL CENTRE (DOM LUDOWY)

Built in 1934, in the Modernist style, as the seat of the Supraśl magistrate and various cultural institutions. It was designed by Jarosław Giryń, who also designed the Aleksander Węgierko Theatre in Białystok, therefore both buildings resemble one another. It is a rare example of wooden Modernist architecture.

DAS VOLKSHAUS

Im Jahre 1934 wurde das Volkshaus im modernistischen Stil als Sitz des Magistrats von Supraśl und verschiedenen Institutionen und Kultureinrichtungen errichtet. Sein Architekt war Ingenieur Jarosław Giryń, der auch das Gebäude des Aleksander-Węgierko-Theaters in Białystok entwarf. Aus diesem Grund zeichnen sich die beiden Gebäude mit einer großen Ähnlichkeit aus. Sie stellen ein einzigartiges Beispiel für den Holzbau der Moderne aus.

Kaplica grobowa Buchholtzów

Perła architektury neogotyckiej zaprojektowana przez Hugo Kudera z Warszawy.

Ufundowana w 1904 roku przez Adelę Buchholtz, po tragicznej śmierci jej męża-Adolfa. Mauzoleum składa się z grobowca i wzniesionej nad nim kaplicy.

THE BUCHHOLTZ FAMILY CHAPEL

This gem of neo-Gothic architecture, consisting of a tomb and chapel, was designed by Hugo Kudera of Warsaw. It was commissioned by Adela Buchholtz in 1904 following her husband Adolf's tragic death.

DIE GRABKAPELLE DER FAMILIE BUCHHOLTZ

Die Perle der neugotischen Architektur, die von Hugo Kuder aus Warschau entworfen wurde, ist die Grabkapelle der Familie Buchholtz. Sie wurde im Jahre 1904 von Adela Buchholtz nach dem tragischen Tod ihres Mannes Adolf gestiftet. Das Mausoleum besteht aus dem Grabmal und der sich darüber befindenden Kapelle.

Dom Kleina

(obecnie siedziba Centrum Kultury i Rekreacji w Supraślu).
Zbudowany w końcu XIX w. jako dom administratora fabryki włókienniczej Buchholtzów.

Następnie, do 1939 r. Dom Parafialny Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Supraślu. Jest to jeden z nielicznych murowanych obiektów budownictwa fabrycznego z przełomu XIX/XX w. W filmowej trylogii Jacka Bromskiego pt. „U Pana Boga...” budynek ten i jego wnętrza służyły za Komisariat Policji w Królewym Moście. Od 2007 r. siedziba CKiR. Znajduje się tam Galeria Wiktor Wołkowa-znanego fotografika podlaskiej przyrody, laureata wielu nagród i autora albumów fotograficznych.

KLEIN'S HOUSE

The house was built in the late 19th century for the administrator of the Buchholtz textile factory. Later, up until 1939, it served as the parish hall for the Evangelical-Augsburg parish in Supraśl. It is one of the few brick factory buildings dating from the turn of the 20th century. The building and its interiors served as the seat of the police station in the village of Królowy Most in Jacek Bromski's popular comedy trilogy: "U Pana Boga za piecem" ("Snug as a Bug in a Rug"), "U Pana Boga w ogródzie" ("God's Little Garden") and "U Pana Boga za miedzą" (God's Little Village). Since 2007 it has been the seat of the Cultural and Recreational Centre in Supraśl. It houses the gallery of the acclaimed photographer Wiktor Wołkow – winner of various awards, who published many books with nature photography from the Podlasie region.

DAS HAUS VON KLEIN (HEUTE SITZ DES KULTUR- UND ERHOLUNGZENTRUMS IN SUPRAŚL)

Im späten neunzehnten Jahrhundert wurde das Haus von Klein als Haus des Administrators einer Textilfabrik von Buchholtz gebaut. Dann diente es bis 1939 als Pfarrhaus der evangelisch-augsburgischen Pfarrgemeinde in Supraśl. Dieses Haus ist eines der wenigen für den Fabrikbau typischen Mauergebäude aus dem späten neunzehnten und frühen zwanzigsten Jahrhundert. In der filmischen Trilogie von Jacek Bromski „U Pana Boga za...“ wurden im Inneren dieses Gebäudes die Szenen aus der Polizeiwache in Królowy Most gedreht. Seit 2007 hat hier das Kultur- und Erholungszentrum seinen Sitz. Hier befindet sich auch die Galerie von Wiktor Wołkow - dem bekannten Kunstfotografen der Natur von Podlachien und häufig preisgekrönten Autor vieler Fotoalben.

Biały Dworek

Zwany również Dworem Opata Jaworowskiego, bądź Zachertów

Zbudowany w 1822 r. przez unickiego biskupa L.L. Jaworowskiego; ostatniego bazylianńskiego opata klasztoru supraskiego.

Hierarcha mieszkał w nim w okresie letnim. W latach 1834-1939 należał do rodzin fabrykantów Zachertów. W latach 1988-1990 gruntownie wyremontowany; obecnie jest siedzibą Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Witolda Śląwińskiego.

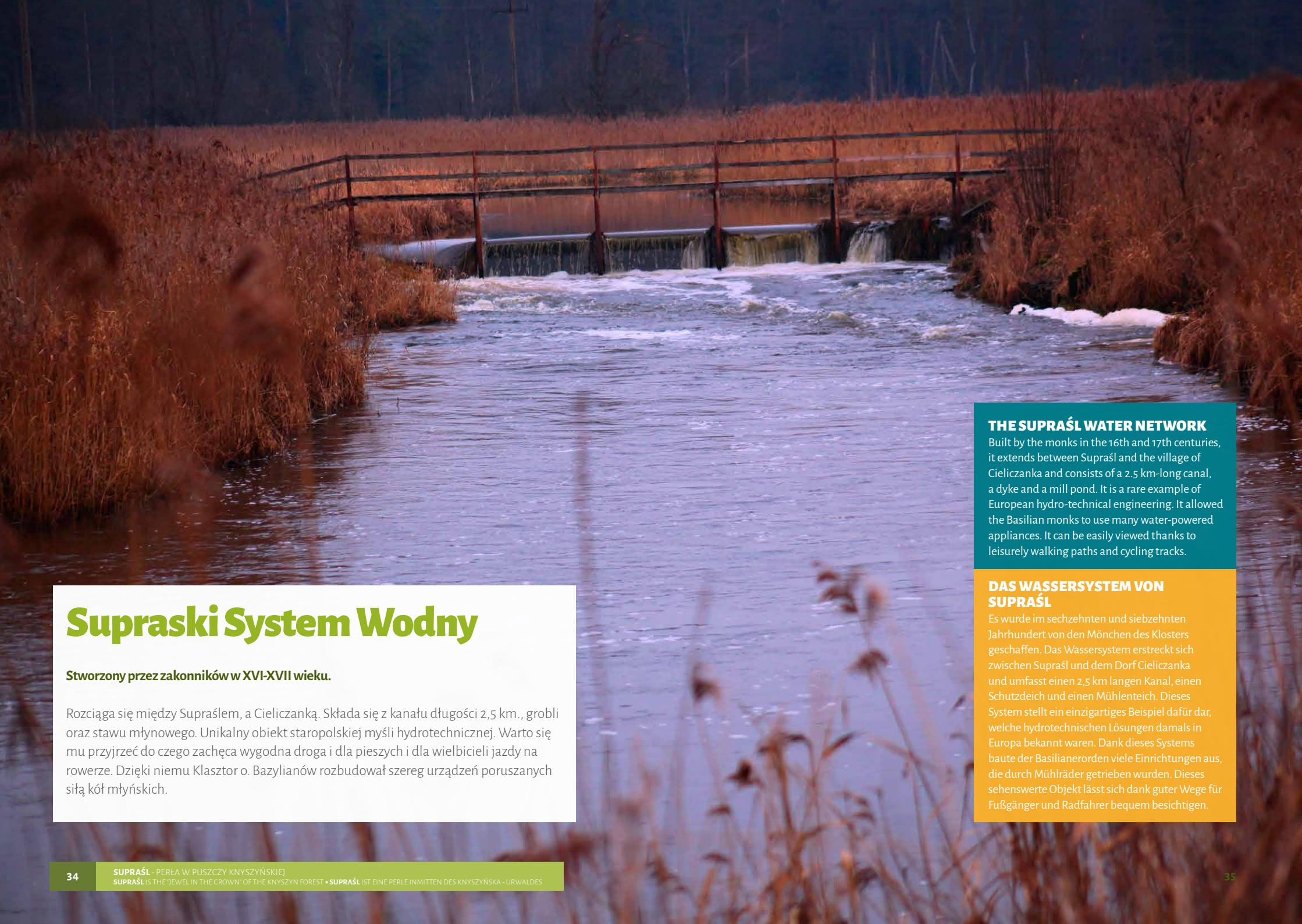
THE WHITE MANSION

Also known as Abbot Jaworowski's Mansion or the Zacherts' Mansion. The summer residence of the Uniate Bishop, Leon Ludwik Jaworowski – the last Basilian abbot of the Supraśl monastery – built in 1822. In 1834–9 it belonged to the Zacherts, a family of manufacturers. After undergoing general renovation work in 1988–90, it became the seat of the Witold Śląwiński Knyszyn Forest Landscape Park.

„WEISSES GUTSHAUS“

auch als Jaworowski-Gutshaus oder Zachert-Gutshaus bekannt. Im Jahre 1822 wurde das Gebäude vom unierten Bischof L. L. Jaworowski, dem letzten basilianischen Abt des Klosters in Supraśl erbaut. Der Abt wohnte hier im Sommer. In den Jahren 1834–1939 gehörte es der Fabrikantenfamilie Zachert. In den Jahren 1988–1990 wurde das Haus gründlich renoviert. Jetzt hat hier die Verwaltung des Witold-Sławiński-Landschaftsschutzparks des Knyszyńska-Urwaldes seinen Sitz.

Supraski System Wodny

Stworzony przez zakonników w XVI-XVII wieku.

Rozciąga się między Supraślem, a Cieliczką. Składa się z kanału długości 2,5 km., grobli oraz stawu młynowego. Unikalny obiekt staropolskiej myśli hydrotechnicznej. Warto się mu przyjrzeć do czego zachęca wygodna droga i dla pieszych i dla wielbicieli jazdy na rowerze. Dzięki niemu Klasztor o. Bazylianów rozbudował szereg urządzeń poruszanych siłą kół młyniskich.

THE SUPRAŚL WATER NETWORK

Built by the monks in the 16th and 17th centuries, it extends between Supraśl and the village of Cielicznka and consists of a 2.5 km-long canal, a dyke and a mill pond. It is a rare example of European hydro-technical engineering. It allowed the Basilian monks to use many water-powered appliances. It can be easily viewed thanks to leisurely walking paths and cycling tracks.

DAS WASSERSYSTEM VON SUPRAŚL

Es wurde im sechzehnten und siebzehnten Jahrhundert von den Mönchen des Klosters geschaffen. Das Wassersystem erstreckt sich zwischen Supraśl und dem Dorf Cielicznka und umfasst einen 2,5 km langen Kanal, einen Schutzdeich und einen Mühlenteich. Dieses System stellt ein einzigartiges Beispiel dafür dar, welche hydrotechnischen Lösungen damals in Europa bekannt waren. Dank dieses Systems baute der Basilianerorden viele Einrichtungen aus, die durch Mühlräder getrieben wurden. Dieses sehenswerte Objekt lässt sich dank guter Wege für Fußgänger und Radfahrer bequem besichtigen.

Miejsce Pamięci Narodowej

Cmentarz Powstańców Listopadowych

Poległy 7 lipca 1831 r. na łąkach pod Kopną Góra.

Cmentarz powstał w 2013 r. staraniem Collegium Suprasliense, Gminy Supraśl oraz Lasów Państwowych.

W 46 kwaterach spoczywają Powstańcy Listopadowi, którzy zginęli w bitwie z Rosjanami rozegranej w lipcu 1831 r. na łąkach przy rzece Sokołdzie. Polakami dowodził pułkownik Józef Zaliwski. Zmierzając z Wilna do Warszawy jego oddział zatrzymał się na noc z 6 na 7 lipca 1831 r. we wsi Sokołdzie.

O świcie zostali zaskoczeni przez Rosjan. Rozegrała się nierówna walka. Przekazy ustne do dnia dzisiejszego podają, że od przelanej krwi woda w rzece miała kolor czerwony. Zbiorową mogiłę odkryto w grudniu 2009 r. po trzech latach poszukiwań. Znajdowała się w przydrożnym rowie przy drodze wojewódzkiej u podnóża Kopnej Góry na głębokości ponad dwóch metrów. Ekshumację poległych za Ojczyznę przeprowadzono w październiku 2010 r. Uroczystość poświęcenia cmentarza połączona ze złożeniem zmarłych do 46 kwater miała miejsce 15 września 2013 r.

THE NATIONAL MEMORIAL IN KOPNA GÓRA – CEMETERY OF THE NOVEMBER UPISING INSURGENTS WHO FELL IN 1831

The cemetery was established in 2013 on the initiative of the Collegium Suprasliense, the Supraśl Municipality and the Regional Directorate of State Forests. It contains the graves of 46 insurgents of the November Uprising who fell in the battle against the Russians on 7 July 1831, which was fought on the meadows alongside the River Sokołda. They were commanded by Colonel Józef Zaliwski. His unit spent the night here as they advanced to Warsaw from Vilna. They were attacked by the Russians at dawn, and were engaged in an unequal battle. The local inhabitants still talk about the water in the river turning red because of the blood that was shed. A mass grave was discovered in December 2009, after three years of searching. It was located in a roadside ditch along the regional road, at the foot of Kopna Góra, at a depth of over two metres. The exhumation of the fallen soldiers took place in October 2010. The cemetery was consecrated on 15 September 2013 and the 46 insurgents were also buried in a manner befitting them.

DIE NATIONALGEDENKSTÄTTE - DER FRIEDHOF DER AUFSTÄNDISCHEN VON 1831 IN KOPNA GÓRA

Der Friedhof wurde im Jahre 2013 dank den Bemühungen des Collegium Suprasliense, der Gemeinde Supraśl und der Regionaldirektion der Staatsforsten angelegt. In den 46 Gräbern liegen die Aufständischen des Novemberaufstandes, die unter der Leitung von Oberst Józef Zaliwski im Kampf gegen die Russen am 7. Juli 1831 auf den Wiesen am Fluss Sokołda gefallen sind. Die Abteilung der Aufständischen marschierte von Vilnius nach Warschau und hielt sich in der Nacht vom 6 auf den 7. Juli 1831 in der Ortschaft Sokołda auf. Im Morgengrauen wurden sie von den Russen angegriffen und es kam zum ungleichen Kampf. Bis heute erzählt man, dass das vergossene Blut das Wasser im Fluss rot färbte. Das Massengrab wurde im Dezember 2009 nach dreijähriger Suche entdeckt. Das über zwei Meter tiefe Grab befand sich in einem Straßengraben in der Nähe der Woiwodschaftsstraße am Fuße des Berges Kopna Góra. Die Exhumierung der für die Heimat Gefallenen wurde im Oktober 2010 durchgeführt. Die Einweihung des Friedhofs und die Bestattung der Toten in 46 Gräbern fand am 15. September 2013 statt.

Centrum Kultury i Rekreacji w Supraślu

Bogactwem Gminy Supraśl jest różnorodność narodowościowa jej mieszkańców oraz zachowane tradycje kulturowe.

Cechy przestrzeni kulturowej wyznaczają kultywowane tradycje kulturalne, kompleksy kulturowe, pomniki dziedzictwa kulturowego oraz obiekty o szczególnych wartościach dla społeczności lokalnych. Supraśl jako miasteczko z 500-letnią historią leży na pograniczu etnicznym. Krzyżowały się tu fale osadnictwa polskiego, ruskiego i litewskiego. Oprócz Polaków stanowiących większość, mieszkały tu Żydzi, Niemcy i Białorusini. Przez cały czas egzystują obok siebie katolicyzm i prawosławie

CKiR jest nowoczesną instytucją, która aktywizuje, edukuje i integruje społeczność lokalną poprzez działania z zakresu kultury, sztuki i rekreacji. Centrum odkrywa, inicjuje i wykorzystuje potencjał twórczy i dziedzictwo kulturowe gminy i promuje je w kraju i za granicą. Umożliwia mieszkańcom obcowanie z tzw. kulturą wysoką oraz edukuje do odbioru tej sztuki.

CKiR tworzy sieć bezpiecznych, przyjaznych, tępniących życiem miejsc w 7 miejscowościach, które tworzą i realizują niezależne programy i ściśle współpracują wewnętrz i na zewnątrz gminy, łącznie ze współpracą międzynarodową. W miejscowościach tych mieszkańcy gminy mogą realizować swoje pasje i zainteresowania. W ramach CKiR działają 3 galerie sztuki: Galeria im. Wiktora Wołkowa i Galeria Zmienna w Supraślu, Galeria Świetylik w Sobolewie.

Stała działalność Centrum Kultury i Rekreacji w Supraślu prowadzi następujących obiektach:

- Dom Ludowy** - został zbudowany w 1934 roku. Tutaj odbywały się oficjalne uroczystości, działało kino, a także występowali zespoły teatralne i muzyczne.
- Dom Kleina** - budynek wraz z placem przy ul. Cieliczańskiej 1 w Supraślu z końca XIX wieku - dom administratora fabryki włókienniczej Buchholtzów. Obecnie siedziba Centrum Kultury i Rekreacji.
- Gminne Pracownie Edukacji Kulturalnej w: Karakulach, Ogrodnikach, Henrykowie, Ciasnem, Sobolewie, Sowlanach, Zaściankach.**
- Biblioteka Publiczna w Supraślu**
- Filia biblioteczna w Ogrodnikach**
- Filia biblioteczna w Sobolewie**

Stowarzyszenia:

Towarzystwo Przyjaciół Supraśla w Supraślu

jest stowarzyszeniem kulturalnym, istniejącym od 1968r. Organizacja ta została utworzona przez grono społecznych działaczy, którzy chcieli promować miasto leżące na wschodzie Polski. Naczelną ideą było zbieranie materiałów archiwalnych związanych z historią terenu, gdzie żyły ze sobą różne narody i kultury, gdzie pozostała jeszcze przyroda nienaruszona ręką ludzką. Stowarzyszenie w swoich kręgach skupia około 200 osób. Członkami TPS są zarówno mieszkańcy Supraśla, jak również osoby z poza granic Polski. TPS w trakcie swej działalności w latach 90-tych zainicjowało wspólne działania lokalnych organizacji i samorządu do współpracy z innymi społecznościami nie tylko w kraju ale i poza granicami. Dzięki utworzeniu stowarzyszeń „bliźniaczych” - partnerskich w Szwajcarii, Izraelu, Walii czy polskim Zgierzu i podpisaniu umów stowarzyszeniowych, TPS utorowało drogę do nawiązania kontaktów pomiędzy samorządami. Stanowiło to podstawę do otrzymania w 2004 roku przez gminę Supraśl „Diplomu Rady Europy”. W 1998 r. Zarząd TPS ustanowił nagrodę im. „Henryka” - która przyznawana jest osobom i instytucjom za stawienie dobrego imienia Supraśla.

Stowarzyszenie „Uroczysko” - Stowarzyszenie Uroczysko

działają już od 20 lat, czyli od 1994 r. Prowadzona działalność Stowarzyszenia to głównie organizacja corocznych Spotkań z Naturą i Sztuką UROCZYSKO, cieszących się niezmiennym zainteresowaniem oraz realizacja projektów w zakresie ochrony przyrody, a także kultury, finansowanych ze źródeł krajowych oraz zagranicznych. Każdy projekt dotyczący ochrony przyrody ma swojego „patrona”, do tej pory byli nimi: konik polski, bocian biały, wilk, orzeł, sowa, sosna, żuraw, żubr, łoś, puszkoła, bób, ryś, wydra i zajęc, a ostatnio woda. Dodatkowo Uroczysko prowadzi działalność wydawniczą, na swoim koncie ma 15 publikacji poruszających zagadnienia związane z ekologią gatunków będących bohaterami kolejnych edycji UROCZYSKA.

Stowarzyszenie Kulturalne „Collegium Suprasliense” w Supraślu

Stowarzyszenie Kulturalne Collegium Suprasliense powstało w 2000r. Od początku swojego istnienia zajmowało się popularyzacją tradycji i dziejów Podlasia, Kresów Wschodnich, a szczególnie dokumentowaniem historii Gminy Supraśl-skąd pochodzą jego członkowie. Celem Stowarzyszenia jest współdziałanie w ochronie zabytków i miejsc pamięci narodowej, podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.

Stowarzyszenie prowadzi bogatą działalność badawczą i wydawniczą:

1. Najstarszą pozycją, od której zaczęła się działalność Collegium Suprasliense było pismo „Supraśl-Nazukos”. Pismo zajmowało się głównie zgłębianiem historii Supraśla i regionu.
2. Ważną serię wydawniczą stanowi Acta Collegia Suprasliensis. Wyszło już XVI tomów.
3. Drugą serią wydawniczą jest „Supraski Raptularz” redagowany przez Wojciecha Załęskiego.
4. Kolejną serią wydawniczą pod nazwą „Colloquia Collegia Suprasliensis” zainicjował Walde-mar Wilczewski.
5. Najnowszą pozycję wydana w roku 2013 jest album „Zabytki Sakralne Supraśla”, w którym znajdują się najstarsze fotografie Cerkwi Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie, Kościoła Trójcy Świętej i kościoła ewangelickiego.

Collegium Suprasliense organizuje też regularnie raz do roku konferencje naukowe, na które zjeżdżają naukowcy i wielbiciele historii z całej Polski i zza granicy. Jednak na największe docenienie zasługuje odkrycie przez członków Collegium Suprasliense pochówku powstańców listopadowych z 1831 r. w Kopnej Górze. oraz Supraskiego Systemu Wodnego.

www.suprasl.org.pl

Fundacja Uzdrowisko Supraśl

Fundacji Uzdrowisko Supraśl została powołana w odpowiedzi na potrzeby wdrażania innowacyjnych rozwiązań podnoszących konkurencyjność przedsiębiorstw i ich ekspansji na rynkach zewnętrznych. Działania w ramach fundacji pomogą w realizacji wspólnych przedsięwzięć stymulujących rozwój sektora turystycznego oraz promocji Podlasia w Polsce i za granicą.

Młodzieżowy Klub Sportowy „Sprąsła”

W roku 1992 został założony Młodzieżowy Klub Sportowy „Sprąsła”. Najpierw rozpoczęły w nim działalność sekcja lekkoatletyczna i zapaśnicza, następnie powstały sekcje rekreacyjna i trójboku siłowego. W 1995 r. założono także sekcję jeździecką, która swoją działalność oparła na stadninie powstałej na terenie byłych ogrodów szkolnych ZSMR w Supraślu.

W roku 2009 siedziba ośrodka została przeniesiona do kolonii Dębowik, gdzie od nowa wybudowano boksy dla koni, urządzono padoki i ujeżdżalnię. W 2012 roku wygaśnięcie umowy dzierżawy zmuszyło klub do kolejnych przenosin. Obecną siedzibą stadniny jest wieś Cieliczanka, około 4 kilometry od centrum Supraśla. Padoki urządzono nad samym brzegiem rzeki Supraśl oraz wybudowano drewnianą stajnię. Do chwili obecnej istnieją sekcje zapaśnicza i jeździecka.

MKS Supraślanka

Wiosną 1934 roku z inicjatywy Burmistrza Olejniczakowskiego w Zarządzie Miejskim Supraśla odbyło się spotkanie z grupą młodzieży, którego celem było powołanie w Supraślu klubu sportowego. W efekcie - w drugiej połowie marca 1934 roku odbyło

się zebranie organizacyjne, na którym założono SKS (Supraski Klub Sportowy) Supraślanka. Jako barwy klubu przyjęto kolory: biało-zielone. 29 marca 1969 roku nastąpiła zmiana nazwy klubu ze Spółdzielczego Klubu Sportowego Supraślanka na Miedzyzakładowy Klub Sportowy Start-Supraślanka. Piłka nożna była bez wątpienia najbardziej popularną dyscypliną w Supraślanie, jednak najbardziej wartościowe sukcesy odnieśli nasi narciarze. Najważniejszym z nich był start na Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w 1992 roku w Albertville-Andreja Piotrowskiego.

W Gminie Supraśl organizowanych jest szereg imprez o charakterze wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym

Fot. CKR w Supraślu

- a. **SupraSKI Festiwal** (styczeń - luty) - inicjatywa przede wszystkim dla amatorów narciarstwa biegowego. Supraśl to miasto z bogatymi tradycjami narciarskimi. Przez lata wychowało się tu nie tylko wielu medalistów Mistrzostw Polski, ale również olimpijczyków.
- b. **Otwarte Mistrzostwa Supraśla w szachach** (marzec) - celem zawodów jest popularyzacja sportu szachowego wśród dzieci, młodzieży a także osób dorosłych.
- c. **Supraskie Paschalia** (kwiecień-maj) - festiwal muzyczny łączący wspólne chrześcijańskie tradycje kościoła katolickiego i prawosławnego. Podczas festiwalu prezentowana jest najpiękniejsza muzyka sakralna - śpiewy cerkiewne, utwory wielkopostne, pieśni

religijne, chorały gregoriańskie, w wykonaniu katolickich i prawosławnych chórys z Białegostoku, Supraśla i okolic.

- d. **Polska Filharmonia Pokoju** (czerwiec-lipiec) - projekt, który ma na celu stworzenie orkiestry złożonej z młodych muzyków polskiego pochodzenia z zagranicy oraz muzyków polskich z Białegostoku. Inspiracją do jej powstania jest działający już od 15 lat Polski Chór Pokoju, którego dyrygentem jest od samego początku prof. Violetta Bielecka.
- e. **Dni Supraśla** (lipiec) - cykl imprez sportowych, rekreacyjnych i artystycznych organizowanych podczas Dni Supraśla. Jest to okazja do wspólnych spotkań mieszkańców i sympatyków miasta.

- f. **Mazovia MTB Marathon** (maj) - największy w Polsce cykl maratonów rowerowych dla amatorów, dający możliwość startu nie tylko osobom mającym doświadczenie i odpowiedni poziom sportowy, ale także tym, które chcą wystartować w maratonie po raz pierwszy.
- g. **Teatr ze społeczeństwą** (czerwiec-lipiec) - kurs adresowany jest do osób pracujących lub chcących pracować metodami teatralnymi ze społecznościami m.in. lokalnymi. Teatr ze społeczeństwą (ang. Community Theatre - CT) - to interaktywna forma działań animacyjnych adresowanych do konkretnych społeczności. Celem CT jest integracja danej społeczności poprzez uczestnictwo w wydarzeniach o charakterze artystycznym. Rezultatem jest zwykle przygotowanie i realizacja z osobami należącymi do

społeczności, a nie będącymi profesjonalnymi aktorami - spektaklu teatralnego opartego o historie ludzi, wydarzenia czy legende ważne dla tej społeczności.

- h. **Podlaska Oktawa Kultur** (lipiec)-Supraśl co roku bierze udział w Podlaskiej Oktawie Kultur. To festiwal prezentujący kulturę i dorobek artystyczny zespołów z Polski i krajów związanych z zamieszkałymi w województwie podlaskim Białorusinami, Litwinami, Romami, Rosjanami, Tatarami, Ukraińcami i Żydami.

- i. **Piknik Militarny „Misja Wschód”** (czerwiec)-skierowany jest do wszystkich miłośników militariów, historii i grup rekonstrukcyjnych. Jest to impreza o charakterze edukacyjno-rekreacyjnym, nastawiona na promocję obronności i zachowań patriotycznych.
- j. **„Uroczysko”** (maj-czerwiec) - co roku już od 19 lat w czerwcu odbywają się, kilkudniowe Spotkania z Naturą i Sztuką UROCZYSKO. W ramach Spotkań organizowane są imprezy plenerowe, koncerty, wystawy, spektakle teatralne, spotkania autorskie, sesje przyrodnicze, rajdy i wycieczki przyrodniczo-turystyczne, spotkania z podróżnikami, pokazy filmów dokumentalnych i fabularnych, przyrodnicze zajęcia warsztatowe. Każde UROCZYSKO ma swój przyrodniczy temat przewodni. Był już nim m.in. konik polski, bocian biały, wilk, sowa, orzeł, żuraw, bóbr, ryś i wydra.

The Cultural and Recreational Centre in Supraśl

The uniqueness of the Supraśl Municipality lies in its national and religious diversity, as well as the wealth of its cultural heritage. This heritage is visible in the traditions, cultural monuments and artefacts that have been preserved down to this day. Supraśl has a 500-year-old history. It is situated in a multicultural area, where waves of Polish, Ruthenian and Lithuanian settlers have coexisted together with inhabitants of Jewish and German origin, while the Catholic and Orthodox religions have existed here side by side since the beginning of the town's history.

The Cultural and Recreational Centre in Supraśl is a modern cultural self-government institution which motivates, educates and integrates the local community through cultural, artistic and recreational activities. The Centre finds, sets in motion and uses the creative potential and cultural heritage of the municipality, and promotes it both in Poland and abroad. It gives the inhabitants the opportunity to come into contact with so-called high culture and educates them so they are able to appreciate it. It cooperates with its partners, local businesses and the community.

The Centre consists of a network of friendly, safe and vibrant local centres in seven villages which draw up and undertake independent programmes and closely cooperate within and outside the municipality, including international cooperation. These are places where members of the community can pursue their passions and interests. They also serve as meeting places which promote social integration and development through involvement in broadly-understood cultural and recreational activities that are aimed at all ages and social groups, including people with disabilities and those threatened by social exclusion. Three art galleries operate under the aegis of the Centre: the Wiktor Wołkow Photography Gallery and the Zmienna Gallery in Supraśl, and the Świętlik Gallery in Sobolewo.

The Cultural and Recreational Centre in Supraśl conducts its permanent activities in the following cultural facilities:

- a. **The Cultural Centre (Dom Ludowy)** – which has been the heart and soul of the town's artistic life since it was built in 1934: the seat of a cinema and a place where official celebrations, as well as theatrical and musical performances have been staged.
- b. Klein's House – the building together with the grounds at 1 Cieliczańska Street in Supraśl, dating from the late 19th century, was the residence of the administrator of the Buchholtz textile mill. Renovated and in good technical condition, it is now the seat of the Cultural and Recreational Centre.
- c. Municipal Workshops for Cultural Education in: Karakule, Ogrodniczki, Henrykowo, Ciasne, Sobolewo, Sowlany and Zaścianki
- d. **The Public Library in Supraśl**
- e. **The branch-library in Ogrodniczki**
- f. **The branch-library in Sobolewo**

The Friends of Supraśl Society in Supraśl

The Friends of Supraśl Society (FSS)

is a cultural association established in 1968. It was founded by a group of social activists who wanted to promote this beautiful town in eastern Poland.

The main aim was to gather together archival materials connected with the history of the region, where different nations and cultures had coexisted and where the natural environment was still intact. The society now has approximately 200 members both from Supraśl and abroad. In the 1990s the FSS encouraged local organizations and self-governments to cooperate with other communities both in Poland and abroad. Several "twin" associations were founded and partnership agreements signed: in Switzerland, Israel, Wales and in the Polish town of Zgierz, thus making way for self-governments to establish contacts. These efforts were recognized in 2004 when the Municipality of Supraśl was awarded a "Diploma of the Council of Europe". The FSS continues to coordinate efforts towards closer cooperation between the established partnerships.

In 1998 the Board of the FSS founded the "Henryk" prize which is awarded to people and institutions who promote Supraśl.

The Uroczycko Association

The Uroczycko Association has now been in existence for 20 years, since 1994. Apart from organizing the annual Uroczycko Meetings with Nature and Art – its main activity which is also immensely popular – the Association also carries out cultural, environmental as well as nature-protection projects, with the help of national and foreign funding. Each nature-protection project organized so far has had its "patron": the Polish grasshopper, the white stork, the wolf, the eagle, the owl, the crane, the European bison, the elk, the beaver, the lynx, the otter, the hare, the bee, the pine-tree, and – most recently – water.

The Collegium Suprasliense Cultural Association in Supraśl

Since its beginnings, in 2000, the Collegium Suprasliense has been involved in popularizing the history and traditions of the Eastern Borderlands and the Podlasie region, in particular keeping historical records of the Supraśl Municipality, which is where its members come from. The aim of the Association is to cooperate in preserving places and objects of historical interest and national memorials; to sustain and popularize national traditions; to cultivate the Polish identity; as well as developing national, civic and cultural awareness. Every year, the Collegium Suprasliense organizes academic conferences that are attended by historians and lovers of history from Poland and abroad. Its most spectacular achievement, however, is the discovery of the mass grave of the insurgents of the November Uprising of 1830 in Kopna Góra.

The Uzdrowisko Supraśl Foundation

The Uzdrowisko [health resort] Supraśl Foundation was established to help implement innovative solutions which would enhance the competitiveness of companies and their expansion on external markets. Activities undertaken by the Foundation will help to carry out joint ventures aimed at stimulating the development of tourism and promoting the Podlasie region in both Poland and abroad.

The "Sprząśla" Youth Sports Club

The "Sprząśla" Youth Sports Club was established in 1992, initially with two disciplines – athletics and wrestling – followed by the recreational section and powerlifting. In 1995 the horse-riding section was established, which based its activities on the stud farm founded in the gardens of the former Technical School of Mechanized Agriculture in Supraśl. Paddocks and a riding-school were established, and the former pig pen was converted into stables. In 2009 the lease agreement for the grounds was terminated and the seat of the club was moved to the Dębowik settlement, where boxes for horses, as well as paddocks and a riding-school were built from scratch. The present location of the stud farm is the village of Cieliczanka, approximately 4 km away from the centre of Supraśl. The paddocks, as well as new wooden stables, were built alongside the River Supraśl. Two sections still operate: wrestling and horse-riding.

The MKS Supraślanka Sports Club

In the spring of 1934, on the initiative of Mayor Tadeusz Olejniczakowski, a meeting with a group of young people was organized at the Town Council in Supraśl with the aim of establishing a sports club. As a result – in the second half of March 1934 (the exact date is unknown) – a meeting was held during which the Supraśl Cooperative Sports Club "Supraślanka" was founded. The colours chosen for the club were white and green. On 29 March 1969 the name of the club was changed to the "MKS Start-Supraślanka". Although football has undoubtedly always been the most popular discipline in "Supraślanka", it is our skiers who have been the most successful. The most notable achievement has been Andrzej Piotrowski's participation in the 1992 Winter Olympics in Albertville.

Regular events

There are many events – regional, national and international – organized in Supraśl on a regular basis:

- The Supraśl festival** – although mainly for lovers of cross-country skiing, it is also a family event. Supraśl is a town with long-established skiing traditions. It not only boasts many national championship medal winners but also one Olympic sportsman. It is held in January/February.

- The Supraśl Open Chess Championships** – aim at popularizing chess among children, teenagers and adults with a view to finding a chess champion. They are held in March.
- The Supraśl Paschalia** – a music festival bringing together Catholic and Orthodox Christian traditions. The aim of the festival is to integrate the local community in the spirit of ecumenism. Catholic and Orthodox choirs from Białystok, Supraśl and the surrounding area present the most beautiful sacred music: Orthodox religious songs, songs for the Lenten season, Gregorian chants and other religious songs. The festival is held in March/April.
- The Polish Philharmonic Orchestra for Peace** – a project that aims at establishing an orchestra made up of young musicians of Polish origin from abroad and Polish musicians from Białystok. The project was inspired by the Polish Choir for Peace that has now existed for 15 years and has been conducted by Professor Violetta Bielecka from the very outset. The event is organized in June/July.
- Supraśl's Days** – a series of sports, recreational and artistic events, when the inhabitants and fans of Supraśl can gather together. They are organized in July.
- The Masovia MTB Marathon** – the largest Polish series of cycling marathons both for complete novices, amateurs and experienced cyclists, organized in May.
- The Misja Wschód [mission East] Military Picnic** – dedicated to lovers of history, militaria and historical reenactments. This is an educational and recreational event promoting Poland's defensive capability and patriotism. The event takes place in June.
- The Community Theatre** – a form of interactive activities organized in June/July and addressed to people who work or want to work with communities – also local communities – using drama techniques. The aim of the Community Theatre is to integrate a given community through participation in artistic events. It usually involves preparing and staging – by members of a community that are not professional actors – a theatrical performance based on people's life stories, events or legends that are important to a given community.
- The Podlasie Octave of Cultures** – every year, in July, Supraśl takes part in this festival, which presents the culture and artistic achievements of Polish as well as Belarusian, Lithuanian, Romani, Russian, Tartar, Ukrainian and Jewish music and dance groups.
- The Uroczysko Meetings with Nature and Art** – every May or June – for 19 years now – as part of the Uroczysko Meetings, Supraśl organizes outdoor events, concerts, exhibitions, theatrical performances, meetings with writers and travellers, hiking trips, tourist excursions, nature workshops, as well as showing feature and documentary films.

Das Kultur- und Erholungszentrum in Supraśl

Die nationale und religiöse Vielfalt der Einwohner von Supraśl sowie die Bewahrung der Kulturtraditionen zeugen vom Reichtum der Gemeinde. Eigenschaften des kulturellen Raumes werden von den Kulturtraditionen, kulturellen Komplexen, Denkmälern des Kulturerbes und Objekten mit besonderem Wert für die lokale Gemeinschaft definiert. Supraśl als eine Stadt mit einer 500jährigen Geschichte liegt an der Grenze vieler Kulturen. Hier kreuzten sich die Wellen der polnischen, russischen und litauischen Besiedlung. Auch Juden und Deutschen lebten hier. Seit je her existieren hier nebeneinander der Katholizismus und der orthodoxe Glaube. In Supraśl besteht ein bedeutendes Kulturzentrum. Es ist eine moderne Einrichtung, die die lokale Gemeinschaft durch Aktivitäten aus den Bereichen Kultur, Kunst und Erholung bündelt, aktiviert und integriert. Das Zentrum entdeckt, initiiert und nutzt das kreative Potential und das kulturelle Erbe der Gemeinde, um sie im In- und im Ausland zu fördern. Das Zentrum gibt den Gemeindebewohnern die Möglichkeit, mit der sogenannten höheren Kultur in Verbindung zu treten und erzieht sie dazu, mit der Kunst entsprechend umzugehen. Zusammen mit Partnern, Unternehmen und der lokalen Gemeinschaft gestaltet es die kulturelle Wirklichkeit der Gemeinde. Das Zentrum umfasst ein Netzwerk von freundlichen, lebhaften Plätzen in den sieben Ortschaften, wo unabhängige Programme entworfen und realisiert werden. Es wird hier innerhalb und außerhalb der Gemeinde eng zusammengearbeitet, es bestehen auch internationale Kontakte und eine rege Zusammenarbeit. An diesen Orten können die Einwohner der Gemeinde ihren Hobbys und Interessen nachgehen. Sie sind auch Orte der Begegnung, der sozialen Integration und der Entwicklung, was dank einer breiten Palette von Kultur- und Erholungsaktivitäten möglich ist. Im Rahmen des Zentrums sind 3 Kunstgalerien tätig: die Wiktor-Wołkow-Galerie und die Galerie „Zmienna“ in Supraśl sowie die Galerie „Świetlik“ in Sobolewo.

Das Kultur- und Erholungszentrum in Supraśl führt seine ständige Tätigkeit in folgenden Objekten:

- a. **das Volkshaus** - es wurde 1934 gebaut. Seit seiner Gründung befand sich hier das Zentrum des künstlerischen Lebens der Stadt.
- b. **das Haus von Klein** – das Gebäude und der Platz in der Cieliczańska-Straße 1 in Supraśl vom Ende des neunzehnten Jahrhunderts – das Haus des Administrators der Textilfabrik von Buchholtz, renoviert und in gutem technischem Zustand – gegenwärtig Sitz des Kultur- und Erholungszentrums.
- c. **Gemeindearbeitsräume für kulturelle Bildung** in: Karakule, Ogrodniczki, Henrykowo, Ciasne, Sobolewo, Sowlany, Zaścianki.
- d. **die Öffentliche Bibliothek in Supraśl**
- e. **die Filiale der Bibliothek in Ogrodniczki**
- f. **die Filiale der Bibliothek in Sobolewo**

Die Gesellschaft der Freunde von Supraśl in Supraśl

Die Gesellschaft der Freunde von Supraśl in Supraśl (polnische Abkürzung TPS) ist ein seit 1968 existierender Kulturverein. Diese Organisation wurde von einer Gruppe von Sozialaktivisten gegründet, die eine in Ostpolen gelegene Stadt fördern wollten. Sie verfolgten das Hauptziel, alte Materialien über die Geschichte der Region zu sammeln, wo verschiedene Nationen und Kulturen zusammenlebten und wo die Natur noch von Menschenhand unberührt blieb. Zur Gesellschaft gehören ca. 200 Personen. Die Mitglieder von TPS sind sowohl die Einwohner von Supraśl, als auch Personen, die im Ausland wohnen. Die Tätigkeit der Gesellschaft in den 90er Jahren trug dazu bei, dass gemeinsame Aktivitäten von lokalen Organisationen und der Selbstverwaltung initiiert wurden, die zur Zusammenarbeit mit anderen Gemeinschaften nicht nur in Polen, aber auch im Ausland führten. Im Ergebnis dieser Zusammenarbeit entstanden Zwillings- und Partnervereine in der Schweiz, in Israel, Wales und im polnischen Zgierz, es wurden Assoziierungsabkommen unterzeichnet, wodurch der Weg für die Herstellung von Kontakten zwischen lokalen Regierungen geebnet wurde. Dafür empfing die Gemeinde Supraśl im Jahre 2004 das „Diplom des Europarates“. Im Jahre 1998 beschloss der Vorstand der Gesellschaft, den Preis „Henryk“ diesen Personen und Institutionen zu verleihen, die Supraśl berühmt machen und seinen guten Ruf verbreiten.

Der Verein „Uroczyisko“ (Wildnis)

ist seit 20 Jahren, also seit 1994 tätig. Zu den Aktivitäten des Vereins gehört vor allem die Organisation von jährlichen Begegnungen mit Natur und Kunst UROCZYJSKO, die sich großer Popularität erfreuen. Außerdem beschäftigt sich der Verein mit der Umsetzung von Projekten im Bereich Umweltschutz und Kultur, die aus in- und ausländischen Quellen finanziert werden. Jedes Naturschutzprojekt hat seinen „Helden“, bisher waren das: das polnische Konik, der Weißstorch, der Wolf, der Adler, die Eule, die Kiefer, der Kranich, der Wisent, der Elch, die Biene, der Biber, der Luchs, der Fischotter, der Hase und letztern das Wasser.

Der Kulturverein „Collegium Suprasliense“ in Supraśl

Der Kulturverein Collegium Suprasliense wurde im Jahr 2000 gegründet. Seit seinen Anfängen beschäftigte er sich mit der Popularisierung der Tradition und Geschichte von Podlachien und früheren polnischen Ostgebieten. Vor allem aber strebten die Vereinsmitglieder, die aus der Gemeinde Supraśl kommen, dazu, Informationen über die Geschichte ihrer Gemeinde zu sammeln und zu ordnen. Der Verein verfolgt das Ziel, am Schutz von Denkmälern und nationalen Gedenkstätten teilzunehmen, die nationalen Traditionen fortzusetzen und zu verbreitern, die polnische Identität zu pflegen, das nationale, bürgerliche und kulturelle Bewusstsein zu entwickeln.

Stiftung KURORT SUPRAŚL

Die Stiftung Kurort Supraśl wurde gegründet, um die innovativen Lösungen einzuführen, mit dem Ziel die Konkurrenzfähigkeit der heimischen Unternehmer zu steigern und die Eroberung der neuen Märkte zu fördern.

Bei der bestehenden wirtschaftlichen Struktur der Region scheint der Tourismus eine Schlüsselrolle zu spielen. Eine sehr günstige Lage, intakte Natur, interessante Geschichte und das Kulturerbe ermöglichen es uns, ein innovatives Produkt im Rahmen der Freizeitangebote auf den Markt zu bringen.

MKS Sprząśla „Sprząśla”

Jugend-Sport-Club „Sprząśla“ wurde 1992 gegründet. Von Anfang an waren Leichtathletik und Ringen dabei. Später kam noch Kraftdreikampf dazu. Im Jahre 1995 wurde durch den Sportverein eine Reitschule gegründet. Es entstanden Paddocks, eine neue Reitbahn, ein ehemaliger Schweinstall wurde zum Pferdestall umgewandelt. Im Jahre 2009 ist der Sitz des Vereins nach Dębowik verlegt, wo man die ganze Infrastruktur neu aufrichten musste. Seit 2012 hat der Verein seinen Sitz im Dorf Cieliczanka in der Nähe von Supraśl, circa 4 Km vom Stadtzentrum entfernt. Die Paddocks stehen direkt am Ufer des Flusses Supraśl, es wurde auch ein neuer Pferdestall aufgebaut.

MKS Supraślanka

Im Frühjahr 1934 ist in Supraśl ein Sportverein Supraślanka gegründet. Nach außen trat er von nun an mit den Farben weiß-grün.

Von Anfang an stand der Fußball im Mittelpunkt des Interesses. Dennoch haben die größten Erfolge unsere Skifahrer erzielt, allen voran Andrzej Piotrowski, mit seinem Auftritt 1992 in Albertville während der Olympischen Winterspiele.

In der Gemeinde Supraśl wird eine Reihe von regionalen, nationalen und internationalen Veranstaltungen organisiert

- b. **Offene Schachmeisterschaften von Supraśl** - das Ziel des Wettbewerbs ist es, den Schachsport bei Kindern, Jugendlichen und Erwachsenen zu popularisieren und den Meister im Schach auszuwählen.
- c. **Supraśl- Paschalia** - ein Musikfestival, das gemeinsame christliche Traditionen der katholischen und der orthodoxen Kirche verbindet. Das Ziel der Veranstaltung ist es, die lokale Gemeinschaft im ökumenischen Geist zu integrieren. Während des Festivals kann die schönste Kirchenmusik gehört werden - orthodoxe Gesänge, Fastenzeitlieder, religiöse Lieder und gregorianische Chorale, die von katholischen und orthodoxen Chören aus Białystok, Supraśl und Umgebung gesungen werden.
- d. **Die Polnische Friedensphilharmonie (Polska Filharmonia Pokoju)** - ein Projekt, das das Ziel verfolgt, ein Orchester zu schaffen, in dem junge Musiker polnischer Herkunft aus dem Ausland und polnische Musiker aus Białystok zusammen auftreten würden. Die Inspiration für seine Entstehung ist der bereits seit 15 Jahren existierende Polski Chór Pokoju, von seinen Anfängen unter der Leitung von Prof. Violetta Bielecka.
- e. **Das Supraśl-Stadtfest (Dni Supraśla)** - eine Reihe von Sport-, Freizeit- und Kunstveranstaltungen, die während des Stadtfestes organisiert werden. Die Einwohner von Supraśl und die Freunde der Stadt haben die Gelegenheit, sich beim Fest zu treffen und gemeinsam die Zeit verbringen.

Fot Z. Kowalski

- f. **Masovia MTB Marathon** - der größte Fahrradmarathon für Amateure in Polen, an dem nicht nur Personen mit Erfahrung und entsprechendem Niveau teilnehmen können, sondern auch diejenigen, die im Fahrradmarathon zum ersten Mal starten wollen.

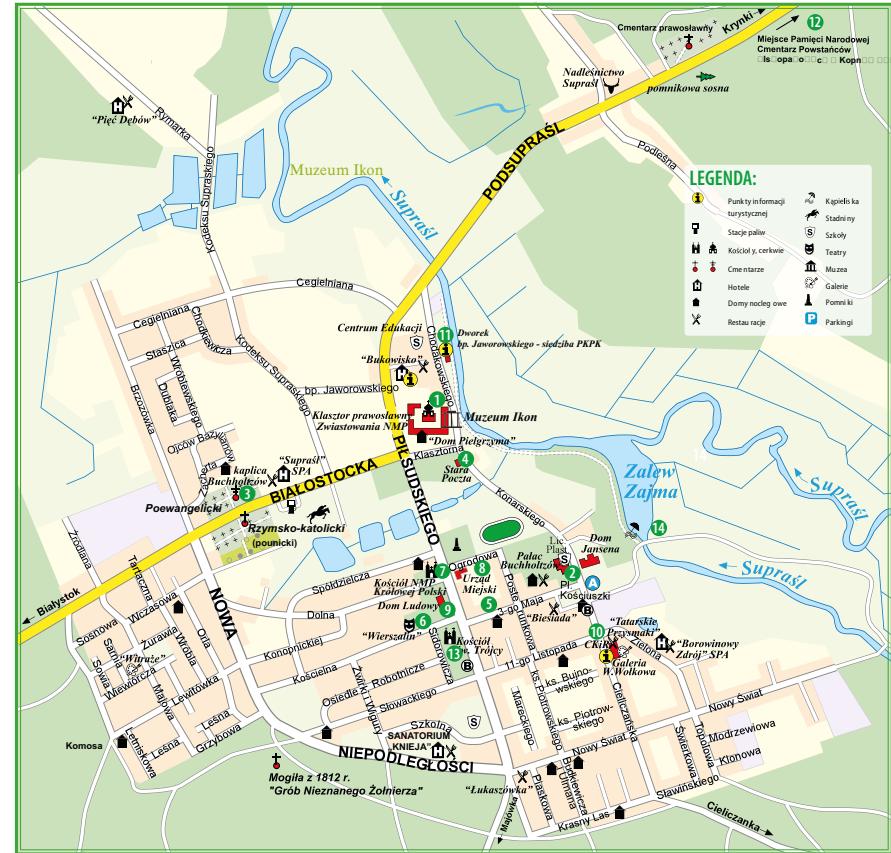
Fot. M. Szymańska - Smarzewska

- g. **Das Militäripicknick „Mission Osten“** - an alle Militaria-, Geschichts- und Rekonstruktionsgruppenliebhaber gerichtet. Diese Veranstaltung hat einen Bildungs- und Erholungscharakter, sie soll bei ihren Teilnehmern patriotische Gefühle wecken und die Verteidigungsbereitschaft des Landes fördern.

- h. **Das Laientheater** - richtet sich an Personen, die mit der lokalen Gemeinschaft mit Hilfe von theatralischen Methoden arbeiten oder arbeiten wollen. Das Laientheater (eng. Community Theatre - CT) ist eine interaktive Form von Animationsaktivitäten für bestimmte Gemeinschaften. Das Ziel des CT ist die Integration dieser Gemeinschaft durch die Teilnahme an verschiedenen Kunstveranstaltungen. Die Personen, die zur lokalen Gemeinschaft gehören, aber keine professionelle Schauspieler sind, nehmen im Endeffekt an der Vorbereitung und Aufführung von Theaterstücken teil. Sie basieren auf Geschichten der Menschen, Geschehnissen oder Legenden, die für diese Gemeinschaft wichtig sind.

s. **Die Podlachien Kulturoktave (Podlaska Oktawa Kultur)** - Supraśl nimmt jedes Jahr an der Podlachien Kulturoktave teil. Das ist ein Festival, wo die künstlerischen Leistungen der Gruppen aus Polen und einigen anderen Ländern präsentiert werden, die mit den in der Woiwodschaft Podlachien lebenden Weißrussen, Litauern, Zigeunern, Russen, Tataren, Ukrainer und Juden verbunden sind.

j. **„Uroczysko“ (Wildnis)** - bereits seit 19 Jahren finden jedes Jahr im Juni im 500 Jahre alten Supraśl, dem Heilschlamm-Kurort im Flachland, im Herzen vom Knyszyńska-Urwald, einige Tage lang dauernde Begegnungen mit Natur und Kunst, genannt UROCZYSKO, statt. Im Rahmen dieser Begegnungen werden viele Freilichtveranstaltungen organisiert, u.a. das Podlachien-Kulturfestival, auf dem zum 16. Mal die Weltmeisterschaften im Braten des Kartoffelkuchens und der Kartoffelwurst und zum neunten Mal das Wettbewerb der Urwald-Likören stattfinden. Außerdem gibt es Konzerte, Ausstellungen, Theaterraufführungen, Autorentreffen, Debatten zum Thema Natur, Naturführungen, touristische Ausflüge, Treffen mit Globetrottern, Vorführungen von Dokumentar- und Spielfilmen und Naturworkshops. Jede Veranstaltung UROCZYSKO besitzt ihr Leitthema. Als Leitthemen wurden in den letzten Jahren u.a. das polnische Konik, der Weißstorch, der Wolf, der Adler, die Eule, der Kranich, der Wisent, der Biber, der Luchs und der Fischotter gewählt.

1. **Klasztor Zwiastowania NMP**
The Monastery of the Annunciation of the Blessed Virgin Mary
Männ erklost er der Mariä Verkündigung
2. **Pałac Buchholtzów**
The Buchholtz Palace
Der Buchholtz-Palast
3. **Kaplica grobowa Buchholtzów**
The Buchholtz Family Chapel
Die Grabkapelle der Familie Buchholtz
4. **Stara Poczta (Dom Ogrodnika)**
The Old Post Office
Die alte Post
5. **Domy Tkaczy**
The Weavers' Cottages
Die Weberhäuser
6. **Teatr Wierszalin**
The Wierszalin Theatre
Das Theater Wierszalin
7. **Kościół Poewangelicki p.w. NMP Królowej Polski**
The Post-Evangelical Church
Die post evangelische Mutter ergott es-Polen önigin-Kirche
8. **Ratusz Miejski**
The Town Hall
Das Rathaus
9. **Dom Ludowy**
The Cultural Centre
Das Volks haus
10. **Dom Kleina**
Klein's House
Das Haus von Klein
11. **Dworek bp. Jaworowskiego**
The White Mansion
Weisses Guts haus
12. **Cmentarz Powstańców Listopadowych w Kopnej Górze**
The National Memorial in Kopna Góra
Die Nationalgedenkstätte e- der Friedhof der Aufständischen von 1831 in Kopna Góra
13. **Kościół katolicki pw. Świętej Trójcy**
The Holy Trinity Church
Die katholische Kirche der Heiligen Dreifaltigkeit

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Publikacja opracowana przez Gminę Supraśl, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” – mały projekt Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Instytucja Zarządzająca PROW 2007-2013 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi